

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres ref.
12/6743

Vår ref.
12/8422 - EME

Dato
12.2.2013

Høring – registrering av enkeltpersoners kreditt til bruk ved kredittvurdering

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets brev 12.12.2012 med vedelgg.

1. INNLEDNING

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sendte en utredning om registrering av gjeld på høring i 2008. Denne var konsentrert om etableringen av et fullstendig offentlig register over alle privatpersoners gjeld i Norge. Under høringen var Justisdepartementet – i likhet med de fleste andre høringsinstanser – skeptisk til det opplegget som ble fremlagt, og sluttet seg til konklusjonen i utredningen om at det ikke burde etableres et slikt fullstendig register.

De ordningene for registrering av gjeld som nå er sendt på høring, er mindre omfattende og ivaretar i større grad personvern hensyn. Studier viser at antallet husholdninger med tilbakevendende betalingsproblemer har steget de siste årene. Ordningen med registrering av utlegg omfatter ikke registrering av personers gjeld utover selve utlegget. Adgang til å registrere gjeld inngår heller ikke i Datatilsynets konsesjoner til kredittopplysningsbyråene. En registrering som foreslått vil gi finansforetakene et bedre grunnlag for kredittvurdering og vil supplere den eksisterende ordningen med registrering av utlegg. Vi mener at disse ordningene samlet sett i betydelig grad vil kunne forhindre at folk påtar seg uhåndterlig gjeld. Justis- og beredskapsdepartementet stiller seg på denne bakgrunn positiv til at opplysninger om gjeld som nevnt i arbeidsgruppens rapport og høringsnotatet kan

inngå i grunnlaget for kredittvurderinger.

2. VALGET MELLOM PRIVAT OG OFFENTLIG MODELL

Justis- og beredskapsdepartementet er av den oppfatning at det er mest hensiktsmessig å innføre en privat ordning for registrering av gjeld. Fremskaffelse av opplysninger av betydning for kredittvurderinger har tradisjonelt vært drevet av kredittopplysningsbyråene. Det er i utgangspunktet liten grunn til at opplysninger om gjeld ikke skal kunne hentes inn og distribueres på samme måte som andre kredittopplysninger. For at ordningen skal ha den ønskede effekt, må kredittopplysningsbyråene kunne få opplysningene utlevert til bruk i sin virksomhet. Det er grunn til å tro at finansinstitusjoner, fremfor selv å hente ut opplysninger fra Løsøreregisteret ved en offentlig løsning, regelmessig vil henvende seg til et kredittopplysningsbyrå. Dette skyldes at en vil ønske å vite mer om kunden enn bare vedkommendes gjeld. Dette tilsier at en bør nøye seg med den private løsningen.

Den private løsningen vil dessuten være langt billigere og mer kostnadsbesparende enn den offentlige modellen. Ved beregningen av den offentlige modellen er det ikke tatt hensyn til de totale kredittopplysningskostnadene. I den forbindelse må det tas i betraktning at finansforetakene må forventes uansett å innhente en rapport fra et kredittopplysningsbyrå.

Et spørsmål som reiser seg for den private modellen, er om kredittopplysningsbransjen vil være interessert i å hente inn gjeldsopplysninger dersom det må skje etter avtale med de enkelte kreditorer eller deres bransjeorganisasjoner, og motsatt om finansinstitusjonene vil levere opplysninger til kredittopplysningsbyråene dersom dette er frivillig. Vi har tro på at markedet ønsker en best mulig kredittopplysning. Erfaringen fra Sverige tyder dessuten på at det er et marked for slik kredittopplysning.

3. DEN NÆRMERE UTFORMINGEN AV ORDNINGEN

3.1 Innledning

En del spørsmål vil forholde seg forskjellig avhengig av om en velger den offentlige eller den private modellen. Ved den offentlige modellen må lov- og forskriftsgiver regulere ganske direkte og i detalj hvordan ordningen skal være. Ved den private modellen blir lov- og forskriftsgivers oppgave å sette rammer for hvilke ordninger som kan etableres.

3.2 Hvilke gjeldsforpliktelser bør omfattes

Vi er enig i at en offentlig ordning hensiktsmessig kan gjelde «enkeltpersoners kreditt som ikke er sikret ved registrert panterett». Formuleringen innebærer at også kreditt som bare er sikret ved kausjon, er omfattet. Vi er enig i det.

Som ramme for private løsninger synes kvalifikasjonen «som ikke er sikret ved registrert panterett» unødvendig. Sløyfes denne passusen, åpnes det for at kredittopplysningsbyråene innhenter opplysninger om pantekravets faktiske størrelse og ikke bare det beløpet som fremgår av registreringen av panteretten. Det blir eventuelt en oppgave for kredittopplysningsbyrået å samordne de forskjellige opplysningene om samme gjeldsforhold.

3.3 Hvilke opplysninger skal kunne registreres

For tilfeller der en enkeltperson er innvilget en kredittramme, vil utnyttet kreditt (saldoen) gi uttrykk for faktisk gjeld, mens rammen vil si noe om potensiell gjeld.

Rammen gir likevel låntakeren en mulighet til å pådra seg større kreditt innenfor rammen uten at det i den forbindelse foretas noen ny kredittvurdering. Den totale gjelden kan derfor bli uhåndterlig dersom rammen utnyttes. Vi mener derfor at også rammen bør kunne registreres.

3.4 Frivillig eller pålagt rapportering

Vi slutter oss til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets vurdering av at det ved en offentlig modell bør være pålagt å rapportere, mens det bør være frivillig ved en privat modell, jf. punkt 3.6 nedenfor.

3.5 Oppdateringsfrekvens

Når det gjelder den private modellen, står valget mellom å gi regler om oppdatering, eller å la bransjen finne frem til hensiktsmessige ordninger for oppdateringer ut fra behov. Hva gjelder den private modellen, forutsetter høringsnotatet pkt. 3.4 og forslaget til ny § 4-5 a i personopplysningsforskriften at kredittopplysningsbyråene pålegges en oppdateringsplikt med en gitt hyppighet uten noen korresponderende plikt for finansforetakene til å rapportere inn til kredittopplysningsbyråene. Muligens kunne det være mer hensiktsmessig å fastsette at dersom opplysninger om gjeld ikke oppdateres innen nærmere fastsatte tidsintervaller, vil kredittopplysningsbyråene måtte slette gjeldsopplysningene. Dette vil antakelig føre til bransjeavtaler med bestemmelser om en ønsket rapporteringshyppighet fra bransjens side, og i tillegg sikre personvernet.

Vi antar for øvrig at oppdatering av saldo hver måned vil gi tilstrekkelig oppdaterte opplysninger, uten å være altfor kostnadskrevende.

3.6 Tilgang/utlevering

Etter den private modellen er det kredittopplysningsbyråene som skal stå for utleveringen av opplysninger. Det kan for den private modellen i utgangspunktet fremstå naturlig å bygge videre på dagens ordning som krever saklig grunn for å få utlevert gjeldsopplysninger fra kredittopplysningsbyråene, jf. alternativ 2 til nytt annet punktum i personopplysningsforskriften § 4-3 første ledd.

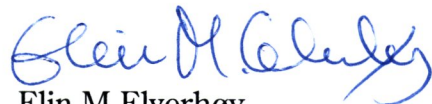
Det kan være at få finansinstitusjoner vil bidra med gjeldsopplysninger som andre finansinstitusjoner og eventuelt andre potensielle långivere kan dra nytte av, dersom ikke andre finansinstitusjoner gjør det samme. Et kredittopplysningsbyrå bør derfor kunne forbeholde slike opplysninger til bruk ved kredittvurderingsforespørsler fra finansinstitusjoner som selv bidrar med slike opplysninger, jf. den svenske ordningen, eventuelt slik at opplysningene likevel tas i bruk ved forespørsler fra andre enn finansinstitusjoner. Det bør sikres at det ikke hersker tvil om at slik forskjellsbehandling vil være tillatt.

Når det gjelder den offentlige modellen, kan det være nærliggende å se hen til tinglysingsloven § 34 a tredje ledd om tilgang til opplysninger om utlegg.

Med hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Elin M Elverhøy
rådgiver